СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 137. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 16-го липня 1943. — No. 137. Jersey City, N. J., Friday, July 16, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПОМІЧ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ДЛЯ СОВЄТІВ

ВАШИНҐТОН.—Американський Червоний Хрест, устами свого предсідника Нормана Г. Дейвиса обіцює скріпити й так уже видатну поміч для Росії. Досі ця установа вислала туди поміч вартости 20,000,000 долярів. З неї користало 2,946,000 осіб. Поміч розділювано через 285 місцевих відділів советського Червоного Хреста та Червоного Півмісяця.

Не зважаючи на великі перевозові труднощі, Ам. Червоний Хрест вислав до Совєтів ліки, перевязки, операційні бандажі, убрання, коци, мило й інші медичні конечности вартости 10,000,000 долярів. Крім цього вислано на потреби цивільного населення матеріялів вартости 5,000,000, а тепер знову відсилають таку саму кількість. Дейвис обіцює, що ця поміч буде рости відповідно до можливости безпечного транспорту. Тепер приготовляють взуття для дітей, молоко, накривала на ліжка і т. і., хоч уже попередно вислано туди великі припаси згаданих цінностей.

ПОСТАЧАННЯ ҐАЗОЛІНИ ДЛЯ КРАЮ СТАЄ ЗАМОТАНОЮ СПРАВОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Постачання ґазоліни для потреб американського населення є в критичній стадії. Президент відбув низку конференцій з членами свого кабінету та з директором Воєнної Мобілізації Джеймсом Ф. Бирнсом, щоб лихови зарадити. Таксамо представники конґресу беруть участь в нарадах. Наспіли успокоюючі звіти зі східних стейтів, що транспортація оливи тепер вже наладжена, але зате інші клопоти появилися на овиді.

З Ню Йорку наспіли вісти, що д-р Бенджамин Т. Брукс, хемік і технольоґ в справах оливи, передбачує недостачу цього матеріялу в Америці, бо вичерпуються джерела нафти. До Америки треба буде ще спроваджувати оливу ззаграниці. Брукс передбачував теперішну недостачу оливи на рік 1946, але вона прийшла скорше.

МАКСОН ЗРЕЗИҐНУВАВ З УРЯДУ, ГОСТРО КРИТИКУЄ БЮРО АДМІНІСТРАЦІЇ ЦІН.

ВАШИНҐТОН. — Лю Р. Максон, дітройтський підприємець оголошень, служив безплатно як урядовець і дорадник в Бюрі Адміністрації Цін. Тепер він покинув своє становище, і оголосив сильну критику відносин в цьому бюрі. Він того погляду, що бюро складене з різного роду соціялістів, що практикують на населенню нові теорії. Максон каже, що як так дальше піде, то населення Америки втратить багато із своєї волі за яку якраз тепер ми воюємо.

ТРЕБА ІСТИ БІЛЬШЕ РОСТИННИХ ХАРЧІВ, ЩОБ ПЕРЕЖИТИ ВОЄННІ ЧАСИ.

НЮ ЙОРК. — Цьогорічні жнива ледви чи будуть ліпші від жнив попереднього року. Тому населення Злучених Держав повинно їсти більше городини та збіжжа, ніж мяса. Таку думку висловив В. І. Меєрс, економіст з відділу земельного господарства при університеті в корнел, в часі конференції Інституту Огородів Перемоги.

БУДЕ МЕНШЕ КОНСЕРВОВАНИХ ХАРЧІВ У КОРОБКАХ.

ВАШИНҐТОН. — Харчі в консервованій формі („кеннед ґудс") будуть роздавані в неповній кількости для цивільного населення упродовж найближчих 12 місяців. Понад одну третину дотеперішних припасів консервованої городини треба буде отбяти, а лише 53 відсотків овочевих соків та консерв дістанеться в руки населення. Це подає до прилюдного відома Воєнна Адміністрація Харчів.

З Шікаґа наспіли вісти, що мабуть прийде до пайкування яєць. Таке подає до відома Меркантил Ексчендж, найбільша на світі торговельна орґанізація, що торгує яйцями.

134,000,000 НАСЕЛЕННЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ВАШИНҐТОН. — Обчислення, замкнені з днем 1 грудня 1942 р., виказують, що населення Злучених Держав обіймає тепер 133,950,000 душ. Є це приріст на 1.7 відсотків понад обчислення зроблені 1 квітня, 1940 р. Тут вже зараховані зміни в тих вояках, що відійшли в тому часі на фронт.

ДОМАҐАЮТЬСЯ, ЩОБ АЛІЯНТИ ПРОДУКУВАЛИ БІЛЬШЕ ХАРЧІВ.

ВАШИНҐТОН. — Адміністрація розпочала студії над пропозицією, щоб союзні народи й держави придумали в себе способи збільшення продукції харчових засобів і щоб вони не здавалися в усім на Америку. Щоб таку думку здійснити на підставі одноцільного пляну, адміністрація думає покликати до життя спільну раду союзних націй. Ця рада буде функціонувати окремо від цеї міжнародньої организації, яку створено на харчовій міжнародній нараді в Гат Спринґс.

Плян Злуки Комунікаційних Засобів

ВАШИНҐТОН. — Приватні комунікаційні підприємства в Америці та міжнародні телеграфи мусять бути піддані під одну контролю, бо так вимагає теперішне положення. До такого висновку прийшли провідники бизнесу та федеральні урядовці. Ця злука буде трівала, а не хвилева, бо повоенні відносини будуть вимагати великої ощадности й справности. Крім цього Америка буде мусіти витримати чужу конкуренцію.

Найсамперед буде переведена злука телеграфічних та телефонічних ліній, включаючи й радіові засоби. Управа воєнної фльоти склонюється до цього пляну, а також і інші інтересовані чинники.

ЛУИС ЗА ЗАТРИМАННЯ КОПАЛЕНЬ ПІД КОНТРОЛЕЮ УРЯДУ

ВАШИНҐТОН. — Не зважаючи на проголошений намір президента Рузвелта віддати майни їхнім власникам, Джан Л. Луис, голова юнії Злучених Майнерських Робітників заявив, що він буде обстоювати затримання копалень під управою федерального уряду. Колиб сталося інакше, Луис грозить викликати поновний страйк майнерів. Він каже, що теперішній мир між майнерами це лише примиря до 31. жовтня.

ВИБРАЛИ ДОСМЕРТНОГО ПРЕЗИДЕНТА В ЮНІЇ ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ

НЮ ЙОРК. — На зібранні юнії Докових Робітників („Інтернешенел Лонґшормен Есошіейшен"), вибрано Джосефа Р. Райена, одного з провідників Американської Федерації Праці, предсідником цеї юнії до смерти. Також вибрано досмертного віцепрезидента Джорджа В. Милнера, нігра. Вони оба справували свої уряди через 25 літ.

НЕ СТАЄ ПАПЕРУ ДЛЯ ҐАЗЕТ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК. — Аемриканське Товариство Видавців Ґазет остерігає публику, що майбутнє постачання й ціна паперу буде залежна від того, яке становище займуть канадійські фабриканти. Канада має головний матеріял на папір, тобто дерево. Внаслідок воєнного положення багато робітників з деревляного промислу пішло до війни і нема кому працювати. Канада постачала Злученим Державам доволі потрібного паперу впродовж двох третин року, а тепер може зайти зміна.

Викінчено Орґанізацію Польського Міністерського Кабінету

Владислав Рачкевіч, президент польського уряду на вигнанню, подав до публичного відома склад нового польського міністерського кабінету, котрого створення стало конечним внаслідок смерти премієра ґенерала Сікорского. Кабінет зложив новий премієр Міколайчик. Заступником премієра і міністром торговлі став Ян Квапіньскі; міністром заграничних справ Тадеуш Ромер; міністром оборони ґен. Маріян Кукель; міністром внутрішних справ Владислав Баначик; міністром справедливости проф. Вацлав Комарніцкі, інформації — Станіслав Кот; фінансів — Людвік Ґросфельд; Близького Сходу — Генрик Страсбурґер; міністром держави для приготовання мирної конференції — Маріян Сейда, міністром для плянування будучої адміністрації Кароль Попель, а міністром виховання о. Зиґмунд Качиньскі.

Премієр називає свій кабінет щиро демократичним. Є в ньому люди різних партій. Квапіньскі це польський соціяліст, Ґросфельд жидівський соціяліст, Баначик з польської селянської партії. Ромер був колись польським амбасадором у Москві до зірвання зносин між Москвою й польським урядом на вигнанню.

ДЕ ҐОЛЬ ЗА ЧЕТВЕРТУ РЕПУБЛИКУ

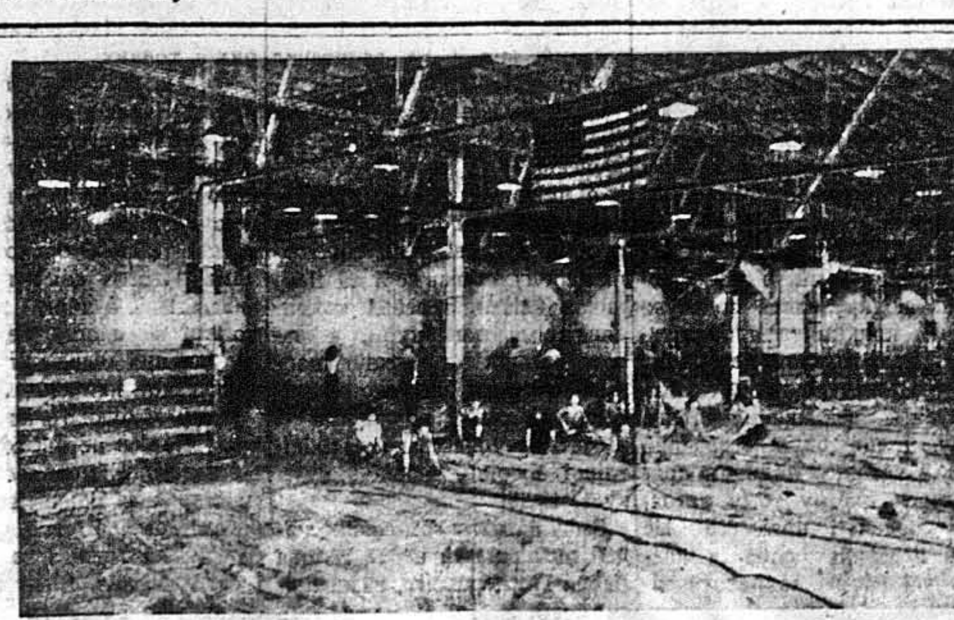
Ґенерал Шарль Де Ґол, провідник Воюючих Французів, заявив на державнім святі Дня Бастілії, влаштованім в Альжірі з великою парадою, що французької армії не можна відлучити від французької політики та що армія хоче відбудови французької републики, цим разом одначе такої, в якій народ не буде визискуваний.

День Бастілії святкували врочисто французи в Британії. В офіціяльній урочистости промовляв між іншим як представник британського уряду секретар заграничних справ Іден.

МАДЯРЩИНА ГОТОВА НА ТОРГИ З АЛІЯНТАМИ?

С. Л. Солцберґер, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", доность з Каїра, в Єгипті, що Мадярщина заявила британському урядови свою охоту перейти на бік Аліянтів. Мовляв, за відповідні територіяльні уступства, Мадярщина не ставила би спротиву аліянтським військам при їх вступі на долину Дунаю.

Мадярщина готова на згоду з аліянтами на таких умовинах: 1) Аліянти мали би зобовязатися не бомбардувати Будапешту ні великих малярських міст; 2) Аліянти мали би обіцятил дати Мадярщині цілий Семигород; 3) Аліянти мали би обіцяти Мадярщині віддати по війні Словаччину.

НА „КАВУНИЩУ" — Дівчата в „вотермелон печу" фабрики Ґудріча в Акроні, Огайо, зшивають руками поволоки бальонів, що мають уноситися понад їдучими в воєнну зону кораблями. Ці нового типу бальони мають по 33 стопи довжини, 13 стіп у промірі й по 3,000 кубічних стіп ґазу.

ТИСЯЧІ БРАНЦІВ ЗАБИРАЮТЬ АЛІЯНТИ В НАСТУПІ НА СИЦИЛІЮ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Британська восьма армія наступає на Катанію, важний порт, що лежить на східнім побережжю Сицилії, на середині дороги від рога Пассеро до Мессини. Сподіються упадку міста кожної хвилі. Війська ґенерала Монтґомері дотерли вже до рівнини Катанії зо сходу.

На полудньево-західнім секторі американські війська дотерли вже до рівнини Катинії з півдня, наступаючи весь час проти опору ворога. На рівнині сподіваються великих боїв. Американці забрали вже понад 8,000 бранців. Всіх бранців забрано на Сицилії понад 12,000. Оборона острова виглядає ще далі спаралїжованою.

Середня частина американських військ, що йде в напрямі Кальтаджіроне, підійшла вже до своєї цілі й бється коло Нішемі з німецьким відділом. Назагал спротив ворога слабий. Американські війська розбили без труду дивізію Германа Ґерінґа, зложену з вибраних вояків, і заняли Комісо й Понте Оліво з їх летунськими майданами.

В окупації Сицилії беруть уже участь французькі відділи.

Аліянтські повітряні відділи бомбардували постійно ворожі комунікаційні дороги сушею й морем. Від аліянтських рейдів потерпіли сильно місто Енна, що лежить у середині острова Сицилії, як також інші ключеві пункти. Ворог утратив у боях за один вівторок 42 літаки, підчас коли аліянти втратили тільки сім.

НАСЕЛЕННЯ СИЦИЛІЇ ВИТАЄ АЛІЯНТІВ.

Дана Шмидт, кореспондент „Юнайтид Пресу", доносить, що сицилійці роблять на аліянтські війська враження, що вони зогидили собі фашизм і певно не будуть „палити землі" перед аліянтськими військами, як це робили люди в советській Росії перед наступаючими німцями. Багато сициліянців витає аліянтських вояків і радо зголошується до робіт коло будови військових доріг. Вони навіть віватують на честь Америки: мовляв, тепер ми американці, і нас захоронять і наґодують.

Джан Ґонтер, кореспондент Обєднаної Преси Злучених Держав, доносить, що в багатьох селах італійці витерли написи „Най живе дуче!", а на це місце виписали: „Най живе Юрій Шестий!" В багатьох селах селяни відносяться зовсім апатично до окупації, але не є зовсім ворожі до окупантів. Американські вояки купують від населення багато ярини, звичайно виміняючи папіроси за кавуни, канталупи, помідори, тощо. Вони часто не сплять у шатрах, а в будах, зроблених з кіпок збіжа.

Бюро Ройтера каже, що багато сицилійських робітників, що діставали нужденну заплату в копальнях сірки, зголошуються до аліянтських військ на добровольців.

ВЕЛИКІ АЛІЯНТСЬКІ РЕЙДИ ПО НІМЕЧЧИНІ Й ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН. — По короткій перерві внаслідок злої погоди аліянтські літаки знову почали рейди на ворожі промислові й комунікаційні центри в Німеччині й окупованих нею краях. Наперед британські літаки атакували німецькі осередки від міста Аахена в південно-західній Німеччині аж по летунські поля в Амієн-Ґлісі, Абевіль і Трікевіль у Франції. Потім до британських літаків пристали ще американські й інші союзні літаки й вони разом налетіли хмарою на Ле Бурже і Вілякубляй, де є великі фабрики літаків. У боях з німецькими літаками зострілили вони 46 літаків.

РОСІЙСЬКІ КОНТРАТАКИ ВІДБИВАЮТЬ УТРАЧЕНІ МІСЦЕВОСТИ.

ЛОНДОН. — Як німецька офензива в околиці Білгороду ослабла, червона армія пішла протинаступом і добула назад кілька утрачених у передніх днях місцевостей та вбила 2,000 німців.

Німці знову атакували на секторі Курськ-Орел, але їх знову відбито. Коло Білгороду вони втратили за день боїв понад сто повзів і 47 літаків. Специяльний російський комунікат подав, що в вівторок уночі російський летунський відділ доконав рейд на Орел й зчинив там великанський пожар.

Назагал російська команда помічує ослаблення німецьких атаків.

ЗАТОПЛЕНО ЯПОНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦИФІКУ. — Недалеко від острова Веля Лявеля, що лежить коло Ню Джорджії, американські літаки затопили японський орабель.

Над північно-східнім кінцем Ню Ґвінеї американські літаки зострілили три японські бомбовики. Крім цього затоплено бомбами, скиненими з літаків, дві ворожі баржі коло Ню Джорджії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Сегорічний День Бастилії

Дня 14. липня 1789. року юрба парижан напала на королівську фортецю Бастілію, що служила за державну вязницю, добула її й знищила до тла, взявши її за символ монархічного деспотизму. Річницю того дня опісля було проголошено державним святом Франції, немовби річницею народження французької свободи, отже чимось рівнорядним з американським Четвертим Липня. У те свято французи робили різні церемонії для пригадки собі на свою перемогу над монархією й шляхетчиною та для маніфестування свобод у власній державі.

Сегорічна річниця Дня Бастілії припала на важкі часи для Франції. Французи нині свобід мають дуже мало, бо чейже служити німцеви за раба це не свобода. Про рівність говорити теж важко, коли над краєм панує переможець, що рівности не признає. І про братерство — хіба й не згадувати. Важко говорити навіть про французьку державу, коли на її чолі стоїть кукла, наставлена там переможцем і ворогом; як цей переможець потягне куклу за шнурочок, так вона хитає головою й вимахує руками — ногами. Справжня французька держава згинула пару літ тому, коли її покинули, як сказав один журналіст, захоплені фашизмом верхи й захоплені комунізмом низи.

Та в Франції ще й нині є люди, які бажають собі здійснення старих ідеалів французького народу, які готові воювати проти наїзника та його ставлеників за відбудову французької держави. Ці люди могли легко вжити річниці знищення Бастилії для демонстрацій проти окупантів та проти „уряду" найвищого французького полководця, що став нацистичним попихачем. Такі демонстрації могли би поширити призабуті ідеали в ширші маси народу, розбудити в них волю до боротьби, зціпити їх у краще повязані кадри. Аби до цього не допустити, кукловий уряд Петена заборонив усяке святкування Дня Бастилії. На його приказ поліція мала би арештувати в це державне свято кожного, хто в той день важився би віватувати на честь Франції або вимахувати триколіровим прапором французької републики.

Супроти цеї постави нацистичних наймитів добре зробив президент Рузвелт, що пригадав французам спеціяльним закликом, що День Чотирнацятого Липня став для всіх народів світа святом свободи, гідним публичного святкування. У цей день треба пригадати засади демократії, які присвічували однаково американській і французькій революції. Основою обох цих демократій стала засада, що всяка влада походить від народа, і тільки від народа. Льогічним висновком цеї засади є дух Атлянтійського Чартеру, котрий поставив за ціль привернути назад народам, що находяться нині під ярмом наїзника, право бути панами своєї долі. З перемогою Аліянтів будуть визволені поневолені нацистами краї, і повстане наново свобідна французька держава.

Війна як Нагода для Карієри

Переміна мирного життя на воєнне в теперішному часі перейшла в Америці надсподівано легко. Само переведення мобілізації в державі, що ніколи не була державою мілітарною, є гідне подиву. Не треба надіятися, що воно так іде гладко, як на зверх виглядає. Трудноші, помилки і то немалі, мусять бути. Але нема загального невдоволення, нема ані стихійного ані відрухового опору. Все те вказує, що Америка це велитенський резервуар сили. Хтонебудь у майбутности відважився на воєнну авантуру, буде вже знати, що з Америкою треба рахуватися.

То так на зверх. А в нутрі американська влада дбає як можна лише найкраще про вдоволення своїх громадян, а передовсім про вояків. Коли читається, які то нагоди трапляються тепер для молоді до вишколення себе, до науки, то справді треба дивуватися. От напр. оголошується, що управа збройних сил, приймає студентів для науки летунства. Називають їх „флайінг кадетс". Треба мати покінчену середню школу — „гайскул" а вже про решту дбає управа війська. Дають студентови науку в університеті, дають йому фаховий вишкіл на летуна, дають йому можливість орудувати літаком, що його кошти виносять нераз пів міліона. Кільки при тім додаткових наук, механіки, фізики, аеронавтики, і всього іншого. А при тім дають студентови повне утримання, ще й гроші на дрібні видатки. Обраховують, що вишкіл такого авіяційного кадета коштує державу пересічно 30,000 дол. Подумати лише: 30,000 дол. стипендії дає держава для найбіднішого хлопця, якщо він має до цього відповідне підготування й здібність. Після війни йому відкрите поле на пільота при державнім чи торговельнім летунстві, чи в якій іншій фаховій ділянці.

Для моряків та вояків, що на якийсь час чи на постійно приділені на постій у Ню Йорку, дають безплатну науку музики в одній з найліпших шкіл, Інститут оф Авокейшенел Мюзик. Очевидно, це для тих, що мають музичний талант. Дирекція школи повідомляє, що більша половина студентів це моряки або вояки. Видко, що хлопці розуміють свою нагоду і з неї користають. Все одно, що з ним стається в часі війни, вони сповняють обовязок совісти і йдуть за покликом внутрішнього голосу. Навіть можуть уживати інструментів до науки в інституті.

Кількома наворотами ми звертали увагу, що для дівчат отвирається поле до фахової освіти, яку дає зовсім безплатно держава, ще й дає їм утримання. А ось директорка податків від товару при стейтовім, нюйорськім департаменті Податків і фінансів, Мис Мері Гуд Крон, повідомляє, що для дівчат отвирається широке поле до державної служби, для вибирання податків від папіросів, алькоголічних напитків, топлива для моторів і т. п. Тому, що мужчини пішли до війська, або ще підуть, хтось ті податки мусить вибирати. Тут є велике поле для дівчат та жінок, з відповідною освітою. Мис Крон звертає увагу жінок, що треба їм використати нагоду і займати становища в урядах, коли ті становища є опорожнені. Ще ніколи дівчата та жінки не мали такої нагоди для карієри, як тепер.

Оці нагоди ми вичисляємо прикладово. Хто заінтересований наукою для карієри, чи становищем в якім небудь державнім бюрі, хай шукає оголошень в відповідних газетах або інформацій в бюрах на місци. Але хай кожен знає, що і війна має приманливі сторони.

Це зі становища одиниці. А зі становища націй-держави, це твориться додаткова сила умова та моральна, яка може бути пострахом для всякого ворога як тепер, так і в майбутности.

Проф. Микола Чубатий.

Кому Принесе Користь Така Пропаганда?

Коли я приїхав до Америки, то серед різних словянських видань стрічав я й такі, що коли чоловік став їх читати, то набирав переконання, що це приїхав з Европи якийсь мудрагель та пошиває в дурні своїх мало освічених земляків. Він пише останні нісенітниці з розмислом, а вони це приймають за щиру правду і вірять в це. Тоді витворюється дійсно гумористична ситуація, візьме це до рук людина, що знає річ та мусить читати це як архигумористичну історію. Бідні американські необразовані емігранти приймають це за щиру правду та тільки похитують головами. Таких видань назбирав я кілька і коли мені сумно стає на душі, так беру і читаю таку річ, щоб собі гумор поправити.

Чого імя Пулаского звязувати з гумористикою?

В останнім часі попало мені в руки ще одно таке видання, тим разом навіть в англійській мові, але видаване форейнерською групою під назвою Пуласкі-Фовндейшен в Нюарку. Душею тої фундації є польський ксьондз Ліпінські, а видавництво носить назву „Ди Пуласкі-Фовндейшен Бюлеттин". Видавництво призначене ніби для пропаганди польської справи, але то я ручу, що ніколи ними поляки не переконають.

Річ природна не наша в тім журба, а наша хиба в тім, що такі видавництва це досконале знаряддя в руках українських москвофілів, що бажають загнати ще й західніх українців у московське ярмо тай якраз такі маняцькі взори польської пропаганди висувають як доказ, що з поляками нема що говорити, бо це нарід нерельний.

Так воно може й не є, але ксьондз Ліпінські та його прибічний історик Леон Дволяс є обсолютно взорами неуличмого маняцтва.

Кілька примірів для гумору.

В останнім числі бюлетину Фондації Пулаского появилася ніби історична стаття під заголовком „Польське походження українців". Стаття прикрашена незлими ілюстраціями, з яких перша представляє польського улана, що звертається до Вуйка Сема та до Джона Булля з пропозицією: Джентельмени, чи не заінтересувались би ви історією Польщі"? Щож подумав я собі, цеж моя професія, а заголовок статті такий приманчивий. Автор з місця себе презентує, що опирається на російських джерелах, а тим російським джерелом є українська хроніка Нестора.

Як знаток джерел мр. Двуляс береться пояснити мову джерела тай незле говорить, що мова Літописи Нестора старо-словянська, колиж старословянська, то лехіто-польська додає. Ріжні є погляди про походження старословянської мови, але невідома мені теорія про польське походження нашої старої літературної мови.

Наш старий літописець Нестор як людина систематична зачинає старим способом історикiв оповідати історію Київсько-Руської Держави від розселення словян з наддунайської околиці. Нуж, міркує собі мр. Двуляс: поляки теж словяне, отже всі словяне це поляки або старою назвою називатиб їх ляхи; чи не стисло льогічно?

Вершком „наукового" відкриття мр. Двуляса є, що біля Киева жило племя поляне, алеж і біля Познаня в Західній Польщі жило теж племя, що називалося поляне, над Лабою у нинішній Німеччині жило словянське племя полабяне. Три разів пол, по, по, так і Леон Двуляс чах-мах на мапі і від Лаби аж поза Дніпро зробив всі племена ляхами, навіть не запитавши їх, чи вони того адвертайзменту хотять.

На ділі крім подібности назви київські поляне та польські поляне не мали нічого спільного. Назву поляне, дістали люди, що жили по полянах. Відомо, що Київ лежить на границі пояса українського ліса та степу, себто в території піль або полян, звідси й назва. Таке саме походження назви й польських полян. Географічні назви як поляна, опіля, брід, долина, розділ та тим подібні стрічаються по всьому світі, бо це найбільше природні назви достарчені самою природою, — відомі географічні назви. У мовах зближених до себе, як ось у словянських мовах будемо мати полян, полянок, долин озерин, березин, бродів, роздолів і тим подібних десятки в мові українській, польській, чеській та інших, але для Леона Двуляса це стопроцентовий доказ, що українські київські поляне це поляки. Нічого не вдієш, сказав так і є.

Колиж київські поляни поляки, то вже все дальше йде як по маслі. Кий, основник Киева, це польські ксьондз Кий Полянскі. За свою польськість український мітичний Кий дочекався портрету з під олівця ГенрикаАрхацького.

Обірвалося щось і Святому Андреєви, бо й він став апостолом польських людей. Раз сказано, що Кий, основник Киева, поляк, тож і його ціла фамілія негірша. Зі Щека зробив пан Двуляс Щенка, Хорива чогось конечно зробив Хорим, хоч слово Хорив в українській мові значить зовсім щось інше. Сестра Лебедь то конечно Лебьода, якесь там зілля в польській мові, хоч кожна дитина знає, що в українській мові значить лебедь.

Дивітьсся, каже автор тої гуморески, чому то по словам Нестора одна частина Киева зветься Щековиця, друга Хоривиця, бо це по польськи. Як що вони були би росіянами, то булоби Хороф або Хоровін згідно зі засадами російської мови? Чи не стопроцентовий доказ неуцтва. Навіть слово „варяги" з літописи Нестора це по польськи значить „врогі", хоч немає в науці ніякого сумніву, що походження цеї назви, бо вона походить від церковного слова „вярять" значить вандрувати. Дійсно варяги це був нарід вандрівників.

Стаття повторює дальше ту нісенітницю, що немов Болеслав Хоробрий панував над Киевом, хоч кожна дитина знає, що поява Болеслава в Киеві це була тільки військова поміч свому зятеви Святополкови Окаянному. „Потім назад Київ загарбали росіяне" — пише мр. Двуляс, але вже 1385 року поляки знов Київ добули". Навіть поміч отам. Петлюрі 1920 року, це був „поворот Киева в польські руки".

Справу з „Червенськими Городами", які то Володимир Великий здобув на ляхах, пан Двуляс дуже собі упростив: Перемишль — каже то добре знане місто „Пшемисль". Де Червень мр. Двуляс не знае, але слова: „і другі городи", це вже щось є. Тай виясняє людям, що то й другі городи, як не Львів, Тернопіль, Станиславів — словом „три воєвудства Малопольске Сходней", дарма, що ані одно із тих трьох міст тоді ще на світі не було. Що то все обходить пана Двуляса; він пише польську історію для вуйка Сема та Джона Була.

Спеціяльністю пана Двуляса національна проблема Східної Европи. Він наприклад знає такі народи на сході Европи: Велико-Росіяни, Мало-Росіяни, Білі Росіяни, Червоні Росіяни, Чорні Росіяни та Україні. Мені видається, що ще тільки бракує Зелених Росіян, бо зелена краска має своє окремішне значіння в такім історичнім думанню.

В Україні — каже автор — дуже мало Росіян, бо вона все була польська, дарма, що поляків там ще менше.

Де собака похоронена?

Доперва при кінці автор, пояснивши так вуйка Сема та Джона Була про польську історію виявляє, до чого він змірає. „Хто думає велику частину Польщі приділити до Росії, нехай розважить, що існує великий антагонізм поміж українцями та росіянами". Це правда, але я запитаю пана Двуляса чи не так я питав студентів один із моїх професорів на університеті при іспиті. Коли студент не знав річи і крутив так як мр. Двуляс, то він все його питав: „і що з того, і що з того". Я теж спитаю пана Двуляса: „і що з того"?

Але як від смерти, так і від того питання не втечеш; а може українці хотять бути незалежними і від Польщі і від Росії? Автор розвязує це шляхом популярної польської кабаретової пісеньки політичної сатири на польську опозицію проти Пілсудского: „І хцялаби і бойсен".

Добре то булоб, щоб ті українці були немоскалями, але теж зле, колиб хотіли бути нами. Тому пан Двуляс розвязує ту проблему: українці не є осібною нацією, але є народом, що погодиться з поляками.

Таким невторопним рефреном кінчиться ця стаття, повна останніх нонсенсів. Кого вона думає переконати? Таж пересічний американець візьме собі відповідний том Енциклопедії Британіка, порівняє та побачить, що це за нонсенсе.

Така пропаганда є в силі хіба збудити тільки ще більше протипольські настрої серед українців, чи цього бажає ксьондз Ліпінскі? Чи це потрібне полякам, що думають про майбутність свого народу?

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

2)

І пан будівничий поважно наморщив чоло та стягнув уста в три складки, немов то він уже наперед силується й натужується, спускаючи камінь на призначене для нього місце.

— Спустимо безпечно! — повторив ще раз і то з такою певністю, немов переконався, що його сили вистачить на таке діло. Однако, майстер-недовірок похитав головою, але не сказав нічого.

Тимчасом і інші обивателі, що досі громадками проходжувалися по „плянтах" довкола костела, на голос деревяної суки почали звільна стягатися теж ід новій будові, а поперед усім сам власник нової будови, Леон Гаммершляг, високий і ставний, з кругло підстриженою бородою, прямим носом і червоними, мов малини, устами. Він був нині дуже веселий, говіркий і добрий, сипав жартами і забавляв, видно, ціле товариство, бо всі громадилися і тиснулися круг нього. Далі в другій громаді прийшов і Герман Гольдкремер, найповажніший, т. є. найбагатший з усіх присутних обивателів. Він був більше здержаний, тихий, а навіть трохи чогось маркітний, хоч і старався не показувати того. Далі йшли ще інші підприємці, багачі дрогобицькі і бориславські, деякі урядники та один околичний дідич, великий приятель Гаммершляга, певно, тому, що ввесь його маєток був у Гаммершляговій кишені.

Ціле те товариство, в модних чорних сурдутах, в пальтах з дорогих матерій, в блискучих чорних циліндрах, в рукавичках, з паличками в руках і перстенями на пальцях, дивно відбивало від сірої маси робітників, пестріючої хіб: червоною краскою цегли або білою краскою вапна. Тільки веселий гамір одних і других мішався докупи.

Ціла площа на розі вулиць Панської і Зеленої була заповнена людьми, деревом, камінням, цеглою, гонтами, купами глини і подобала на велику руїну. Тільки одна дощана буда, трохи понижче в невирубанім саду, мала вид живий і принадний. Вона була прикрашена зеленою ялиною від входу, всередині обвішана диванами, в ній і довкола неї крутилися прислужники з криком та прокляттями... Приготовляли перекуску, котрою Гаммершляг хотів пошанувати закладини нового дому. І ще один незначний гість з великим подивом придивлявся цілому тому натовпові людей і предметів. Це була невелика особа, а прецінь усі на неї зазиралися цікаво і якось дивно.

— Ти, Бенедю, — спитав якийсь замазаний глиною робітник, — а то на яку память ту отого щигля сюди вивісили?

— А щось то вже вони з ним гадають робити, — відповів Бенедьо.

Всі робітники перешіптувалися між собою і позирали на щигля, що скакав у дротяній клітці, завішеній на дрюкові над самою ямою, але ніхто не знав, що він. Навіть майстер не знав, хоч надавав собі премудрий вид і на запитання робітників відповідав:

— А як же, все хотів би ти знати! Постарієшся, як усе пізнаєш!

А щиголь між тим, отямившися з першого переляку при першім напливі цілої тої товпи народу, скакав собі по щабликах клітки, теребив конопляне сімя дзьобиком, а часом, ставши на верхній щаблик, тріпотав червоно-жовто-басаманистими крильцями і щебетав тонесенько: тікліттлінь! цюрінь, цюрінь! куль, куль, куль!

Зміж натовпу гомонячих людей виринулася нараз голова Леона Гаммершляга, визначився його голос. Він вискочив на підвалину й обернувся до всього товариства:

— Мої панове, сусіди і добродії!...

— Тихо, тихо! пст! — загомоніло кругом і утихло.

Леон говорив далі:

— Дуже, дуже вам дякую, що ви були такі добрі пошанувати мене своїм приходом на нинішне, таке важне для мене свято...

— О, просимо, просимо! — загомоніло кілька голосів, грубих і тонких.

— Ах, ось і наші дами йдуть! Панове, передовсім ходім дами привітати! — І Гаммершляг щез знову у товпі, а кількох молодших панів пішло на вулицю, де саме надкотило кілька бричок з дамами. Панове помогли їм повилазити з бричок і попідруч повели на площу, де зроблено для них місце тут же біля величезної камінної брили.

Дами ті були то по більшій часті старі й погані жінки, котрі недостачу молодости і краси старалися покрити пишним багатством. Шовки, атласи, блискуче каміння і золото так і сяло на них. Вони щохвилі обережно обзирали свої сукні, щоби не сплямити дотиком об цеглу, каміння або об не менше брудних робітників. Одна тільки Фанні, донька Гаммершляга, визначувалась споміж дам іменно тим, що їм неставало — молодістю і красою. І виглядала між ними, мов розцвітаюча півонія між відцвившими будяками. Круг неї тож і громадилися молодші з товариства, і швидко там зійшлася купка, в котрій пішла оживлена, голосна бесіда, між тим як інші дами по перших звичайних викриках подиву, по перших більше-менше писклинвих та вивчених побажаннях власникові всякого щастя, сталися досить тяжкі на слова і почали розглядатися довкола, немов дожидаючи якоїсь комедії. Тим ожиданням швидко заразилися й інші. Веселий гомін умовк. Бачилося, що разом з дамами налетів на товариство дух нуди і якоїсь силуваної здержаности, котра нікому ні на що не здалася.

(Дальше буде).

Вага Наступу Гітлєра на Совєти для Америки

Вашингтонські кореспонденти пересилають хвилюючі вісти до своїх ґазет з нагоди найновішої офензиви Гітлєра проти Совєтів. Всякі посунення Німеччини на воєннім фронті можуть бути приключкою до висновків, бо якихось безпосередних вістей про заміри Гітлєра аліянтські союзники не мають. Крім цього навіть сама Москва не знає, чи нове потягнення Гітлєра на полі бою є третьою з черги офензивою проти Росії, чи признакою чогось іншого.

Коли би Злучені Держави могли дістати якінебудь інформації про це, то моглиб їх відповідно використати. Ще 24 червня на пресовій конференції секретар війни Генрі Л. Стимсон сказав, що на російському фронті запанував незвичайний спокій. Тоді також він виказав сумнів, чи Гітлєр піде загалом цього року офензивою проти Совєтів. Коли минуло два тижні від цієї розмови, а Гітлєр не розпочинав нової офензиви, уряд у Вашинґтоні прийшов до висновку, що не буде німецької офензиви цього року. Попередними роками німецька офензива починалася коло 20. червня і тривала коло 5 місяців. Цього року офензива мусить бути коротша, бо погода не дозволить, як і попередними роками. Отже інтересне знати вашинґтонському урядови, чому Гітлєр посвятив кілька таких цінних тижнів.

Різно догадуються. Думають, що це може лише Гітлєрів жест, що ніби то він не вірить у другий фронт аліянтів і тому підготовив та розпочав напад на Росію. На ділі він є в дефензиві, бо так йому вигідніше. Отже колиб Гітлєр не був виконав цього нападу, то у Вашинґтоні булиб осталися при теорії, що Гітлєр уже не має сили на офензиву і тому замкнеться в своїй „фортеці Европа". Колиж Гітлєр справді розпочав нову офензиву, то це може мати одно з двох значінь: Або він має доволі сили на офензиву, а тимсамим він приготований на відбиття нападу з наміреного другого фронту в Европі; або він вірить, що другий фронт буде такий слабий, що він може його спинити навіть своїми малими силами.

Експерти у Вашинґтоні є цього переконання, що сила німецької армії не змінилася в основі в нічім від сили, яку вона мала досі. Німецькі втрати, навіть і ці, що армія потерпіла в Африці, не такі застрашаючі в порівнанні з цілою силою німецької армії. Німецькі втрати в Росії вважаються зовсім поважними. Але проти цих утрат треба поставити інші чинники. Це є продукцію воєнних матеріялів та робучу силу. До праці притягнув Гітлєр усе населення, старших, жінок, а навіть і людей з занятих земель.

Та всетаки в одній ділянці Гітлєр мусів перейти на дефензиву. А це в продукції літаків. Коли війна розпочалася, тоді Англія не мала багато літаків. Але вже в часі німецьких налетів в Анґлії випродукували так багато літаків, пригожих до оборони, що Гітлєрови не виплатилося продовжувати налети. З цього навчився Гітлєр і цю лекцію вихісновує тепер. Тому, що аліянтські союзники мають велику силу літаків до нападу, він перемінив продукцію літаків на оборонний тип. Отже німецькі літаки тепер нападають на бомбери та інші аліянтські літаки, коли вони являються над Німеччиною. А це вказує, що Гітлєр признається до своєї слабости.

ОБЖАЛОВУЮТЬ ПІДПРИЄМСТВО БУДОВИ КОРАБЛІВ В ОБМАНІ НА $100,000.

НЮ ЙОРК. — Федеральна лава присяжних суддів в Брукліні поставила в стан обжаловання підприємство Соливан Драй Дак енд Ріпейр Корпорейшен під замітом обману й конспірації проти федерального уряду на шкоду 100,000 долярів. Корпорація, як закидають, платила завеликі платні урядовцям та робітникам, а крім цього ошукувала уряд при складанню звітів із своїх видатків. Підприємство дістало від федерального уряду замовлення на суму 14,000,000 долярів.

ЗА СВОБОДУ.—При найближчій нагоді, як вас збере охота пожалуватися на воєнні невигоди на домашньому фронті, подумайте про 23-літнього капраля Алекса Воча (наліво) й 25-літнього капраля Фреда Маршела, що були ранені в північній Африці й недавно прибули назад до Злучених Держав.

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Вистава всіх національностей під еґідою Департаменту Скарбу відбулася в неділю, дня 20. червня в Медайна Темпел. Участь у виставі взяли й українці, яких репрезентувала Ліґа Американців українського походження. В концертовій частині підприємства взяв участь жіночий хор під управою п. Бенецького. Українці мали рівнож свою „Місс Либерті" з почотом, що стала до контесту з такиміж репрезентантами інших національностей.

Дівчата з української ґрупи були: Ольга Николаїшин — міс Либерті, до почесної дружини належали панни: Олена Куць, Павлина Попадюк, Ольга Дворянин, Анна Містуряк, Олена Романів і Марія Шостак. Похід української міс Либерті зі своїм почотом перед судейську лаву був дуже імпозантний. Дівчата, всі дуже гарні, були гарно вбрані і добре себе держали. Та корону Місс Либерті дістала представниця грецької нації.

Греки є в нас найкращими продавцями бондів. Вони мають багато торговельних підприємств, самі багато купують й другим вміють продати. Ціле підприємство було зорґанізоване на те, щоби поширити продаж бондів серед різних національних ґруп в Шікаґо. Представники Департаменту Скарбу давали пояснення і апелювали до приявних за тим, щоби купном бондів боролися за ті права і привілеї всіх громадян Злучених Держав Америки.

Свята Героїв були у нас колись доволі популярними. Підчас Зелених Свят або осеню з нагоди Листопадових Свят були окремі академії памяти українських героїв. Тепер у нас йде до того, що як так дальше піде, то за кілька літ наші люди забудуть імена тих відомих українських героїв, яких ми роками прославляли. Зелені свята проминули цього року без згадки про них. А шкода, бо підчас свят героїв витворювався у наших людей дух посвяти і гордість, що й ми є народом. Америка має тепер своїх героїв, отже з нагоди тих свят можна би одних і других величати та так дальше творити леґенду і культ героїв, які то цінности є конче потрібні для традиції для будучих поколінь.

Не хочу наводити поляків. Наведу наших таки людей в Канаді. Там хоч Канада давно вже у війні, до нині устроюють наші люди академії в память Петлюри, Коновальця, Франка. Хотівби чути, може по інших місцевонтях українське життя істнує бо у нас його нема. Шевченка — козак у поезії „За байраком байрак" має право скаржитися, що, мовляв, нас тут триста як шкло, товариства лягло, а ніхто й не згадає.

Від смерти о. Филими в Шікаґо минуло вже кілька місяців та досі ще деякі круги незадоволені моєю згадкою у „Свободі" про його смерть. Не знаю докладно, де ті „недобрі слова", бо я таких неужив, а написав їх у добрій вірі, а в таких справах взагалі кермуюся засадою, що про небіщиків треба лише добре писати.

Пригадую собі, що як умер о. Филима, то я був у Ню Йорку. Чекав я, що хтось зі священиків напише некрольоґ. Сам писати цього я не хотів, бо нічого про о. Филиму не знав. За цей короткий час його перебування в Шікаґо ми бачилися всього 3 рази і були приятелями. Раз о. Филима запросив мене як бесідника на Листопадове Свято. Другий раз я промовляв у парохії за бондовою акцією з рамени Ліґи Американців українського походження. Третий раз бачилися на концерті проф. Рудницького в чеському Соколі. Те все, що я мав до діла з бл. п. о. Филимою.

Тому мене дуже здивувало, що бувший шікаґовський православний священик написав в православному „Вістнику" що не шанують священиків навіть як вони померли, чи щось в тім роді.

Отже додатково заявляю, з о. Филимою ми були приятелями і я не міг мовчанкою збути його смерти. Зробив це в добрій вірі теж з обовязку дописувача „Свободи". Не міг нічого більше про життя і діяльність о. Филими написати, бо про нього я нічого не знав. Це повинні були зробити ті, що знали.

Шікаґовські литовці купили бомбовик, назвали його „Літуаніка" і вислали вже до бойових формацій. Літак типу Б-19 куплено коштом одного міліона долярів, які то гроші зібрано з продажі бондів. Церемонія хрещення відбулася без розбивання фляшки шампанського вина на міському летничому майдані. Переданням китиці литовських національних квітів „рути" пільотови бомбовика литовською дівчиною в народній ноші доверщено акту хрещення.

Католицький священик Лінкус довершив акту посвячення в присутности відпоручників американської армії, преси, та урядників міста і стейту.

Продаж воєнних бондів є вже тепер у нас досить добре наладнана. Попри різні бондрелі, які уряджує Ліґа Американців українського походження і на яких продаються бонди, організація та займається стало продажом бондів, бо скарбник Ліґи п. Михайло Петрів трудиться цею справою щоденно.

Для кращого переведення продажу бондів Ліґа покликала до життя Жіночу Дивізію, яка є дуже помічною в згаданій справі. Департамент Скарбу має в середмістю, або як ми кажемо, давнтавн, побудовані окремі будки на рогах вулиць, в яких стало продаються воєнні бонди. Службу в тих будках повнять різні сорґанізації. На день 16. червня припала та служба українцям. Пані Марія Костів, голова Жіночої Дивізії, перебрала на цей день дві будки на Стейт і Рендолф, а другу на Вабаш і Джексон. Службу в тих будках повнили пані і панни, як слідує: Анна Містурак, Ольга Николаїшин, Марія Шостак, Марія Дацьків, Ольга Славко, Анна Кришталь, Ольга Дворянин, Катерина Гульчій, Катерина Доманчук і Олена Романів. Крім цього в день 27 травня українські дівчата, що взяли участь у Виставі Національностей продали за 1,575 долярів бондів. А згадані пані в день 16. червня продали разом за 1,075 дол. бондів і 87 долярів стемпсів. День 14. липня є дальшим українським днем продажу бондів у цих будках.

Шікаґовська Хроніка перестала по 6 літах появлятися у Свободі. Повних 6 літ з гаком дописувач старався служити українській громаді Шікаґа і читачам „Свободи" подаванням вістей з життя своїх і чужих. Треба було ті вісти збирати, йти за ними, прослідкувати, бо що „написане пером, то не витягне і волом". Треба писати правду та не впроваджувати читачів в блуд. Розуміється, що нераз мав я багато неприємностей, бо не можна всім догодити, але зєднав собі і багато приятелів, які до нині мені пишуть. Служив справі ровсім безкорисно, бо вірив, що варто служити добрій справі. Тепер в мене просто немає часу писати і збирати різні вісти. Коли людина робить щоденно 12—14 годин, то в неї не стає часу на писання. Та на писання ще сталоби, але на збирання таки нема. Тому з жалем доношу, що мушу залишити працю, яку я дуже люблю!

НІМЕЦЬКІ ВОЯКИ В НОРВЕҐІЇ ДЕЗЕРТИРУЮТЬ

БЕРН (ОНА). — Швайцарська преса принесла вістку, що серед німецької армії в Норвеґії панує нечувана деморалізація. Давніше, говорить швайцарський кореспондент з Стокгольму, німецький жовнір був би дав голову собі відрубати за Гітлєра, а ньогодні німці використовують кожну нагоду, щоби втекти з армії і ховатися по горах. Вони вже перестали вірити в Гітлєра і є певні того, що німецький нарід проливає кров без ніякої користи для себе. Гітлєр запевняв, що Совєтський Союз буде розбитий за кілька місяців, а сьогодні, після двох літ війни, сотні тисяч німецької молоді ще кладуть свої голови на російськім фронті.

В Стокгольмі говорять, що головна команда окупаційних німецьких військ в Норвеґії розліпила в касарнях великі афіші, в яких закликає німецьких вояків, щоби вони були терпеливі і льояльні свому вождові.

З Лондону видали перестоpогу, щоби не дуже вірити таким вістям, бо хоч серед німецької армії вже віддавна панує деморалізація, то вісті про дезертирство можуть бути пущені в світ німецькою пропаґандою на те, щоби заманити аліянтів отворити другий фронт як раз там, де німці є найкраще укріплені.

Розумні Жінки

ЗНАЮТЬ, що ТЕПЕР є найліпша пора купувати футро на зиму.

Розумні Жінки

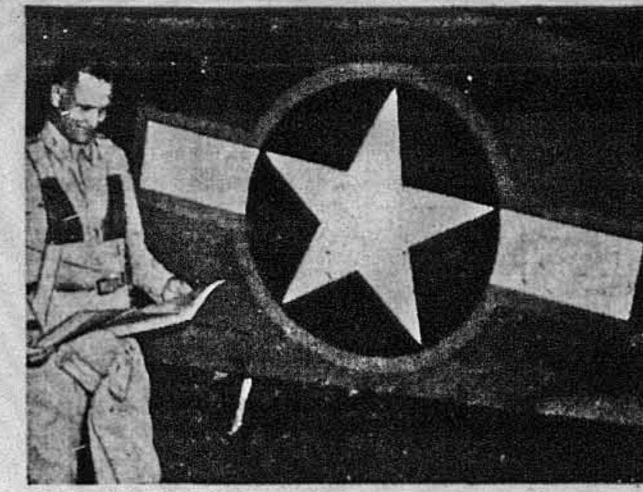
ЗНАЮТЬ, що НАЙКРАЩІ футра, найбільший вибір, найдешевші ціни знайдуть у вирібництві

МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО

Вступіть сьогодня і спробуйте вже готові зроблені футра з PERSIAN LAMB, MUSKRAT, HUDSON SEAL і т. д.

Michael TURANSKY
350 — 7th AVENUE
NEW YORK CITY
Bet. 29 & 30 Streets, 16th floor
LAckawanna 4-0973

EVERYBODY EVERY PAYDAY 10% IN WAR BONDS

НОВИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ ЗНАК.—Зогляду на те, що попередні знаки на американських боєвиках можна було здалека взяти за німецькі або японські, придумано отсі нові знаки, на котрих до білої зірки додано ще білий прямокутник, а все обведено червоним кругом.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА ДЛЯ

„ЧИТАЧІВ СВОБОДИ"

LAKE SHORE PRIORITY HOMES

ЛИШ 30 МІНУТ З ДЖЕРЗІ СИТІ.

ЗАВДАТКУ ЗГОРИ не вимагаємо

на жаднім домі, який ви виберете, як що ви є власником реальности в цім гарнім мешканевім окрузі.

Ремсей Контрі Клюбу Маєтність представляє велику вартість і є одною з найкращих — та одною з найменше коштовних на мешкання в Метрополітан окрузі. Лиш 30 мінут з Джерзі Сіті. Є три гарних озер для купання, виїзду човнами і ловлення риб. — Чудовий Голф Корс, клюбовий Дім — тенис і гендбол кортс. — Дитячий плейґравнд і бовлінґ еллі. Всі ці незвичайні облекшення є в центрі цего округа і виключно для вживання і приємности наших власників домів.

НОВИЙ Хатний Плян Ощадностей

Як заохоту для вас купувати тепер — ми значно знизили ціни — на великі, вибірні гарні льоти з деревами, з усіми вложеними міськими уліпшеннями — на половину від подібних, які продають деінде.

$150 на завдаток $10 місячно

потрібно, щоб стати власником цего дому, який є для вжитку через цілий рік, згідно з нашим Ню Гом Сейвінґс Прайорити Плен.

ОГЛЯНЬТЕ НАШУ ВИСТАВУ ДОМІВ НА ТАЙМ СКВЕР

Ми щойно відкрили для вашої вигоди нову виставу, на якій ви можете побачити багато моделів цих люксусових домів, що є для вжитку через цілий рік, у ціні від $3,990. Сотки фотографій і плянів є на виставі, а також повний збір

РУХОМИХ ОБРАЗЦІВ В КОЛЬОРАХ,

які показують багато атлетичних і забавових приборів цеї чудової околиці „в русі". Ви будете очаровані її красою.

Вистава Відкрита Кожного Дня до Години 9. ввечір.
В Неділі до Полудня

ЦІЛИЙ ШІСНАЦЯТИЙ ПОВЕР.

HERALD TRIBUNE BUILDING
230 West 41st St., New York City
(NEAR TIMES SQUARE—BETWEEN 7th & 8th AVENUES)
Phone: CHickering 4-0323

ВИСТАВА В ПЕТЕРСОН:
134 MARKET STREE, Phone: LAmbert 5-1824

— — — — — — ПІШЛІТЬ ЦЕЙ КУПОН — — — — — —

Ramsey Country Club Estates, 230 West 41st St., N. Y. C.
Without cost or obligation, send me all details of your New Home Savings Priority Plan for year-round Homes.

Name ....

Address ....

S-7/15

УВАГА, НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

Українська Католицька Парохія при 7. Вул. в Ню Йорку

влаштовує

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

в НЕДІЛЮ, 18. ЛИПНЯ (July 18, 1943)

у National Hall and Park, 65-13-19 — 38th Ave., Woodside, L. I.

Рано відбудеться Полева Служба Божа. Відслужить її **отець ігумен Максим Марків** при помочи Отців Василіян **в годині 11. рано.**

Опісля буде **спільна весела забава до пізної ночи.** Добірні напитки і свіжі перекуски приготовані на домашний лад, як рівнож першорядна музика буде приграватн до танців.

Подаємо до відома всему укр. загалови, що на пікніку будемо принимати фотографії і замовлення до Пропамятної Книги американських жовнірів українського походження, котрі захищають свободу і право до існування на своїх рідних землях народам по всім світі. В цій справі просимо звертатися до пп. Івана Зборовського, Петра Михайлюка і Д. Чорнюка, а вони полагодять Вашу справу.

DIRECTION TO THE PARK: From New York City: Take I. R. T. Subway to Grand Central. B. M. T. to Times Square Station and change for Flushing Train. Get off at 69 St. Station. 8th Ave. Subway Flushing Line and get off at 65 St. Station.

COMMITTEE: **Rev. Nestor Fecica OSBM, Peter Michaluk, William Winnicki.**

І. Мозалевський.

ЮРІЙ НАРБУТ

(Памяти великого українського артиста).

У 1920. році укранїське мистецтво понесло незабутню, нічим непоправну страту: цього чорного року передчасно зійшли в могилу найбільші люди епохи визволення й відродження України — Юрій Нарбут, Олекса Мурашко, Кость Шероцький та Вадим Модзалевський.

Юрій Іванович Нарбут народився 1886. року в місті Глухові. Син заможних дідичів, він іще дома, в господі, змалку виховав свій мистецький смак на старовинних книжках, літоґрафіях, акварелевих портерах і орнаментах вишивок, і тим то завжди був тонким знавцем і цінувальником українського мистецтва, особливож народнього орнаменту. Після скінчення ґімназії він вступив до петербурського університету, і вже 1908. р. — одночасно з університетськими лекціями — студіює малярство й рисунок у майстернях Званцевої під проводом відомих артистів Бакста й Добужинського. 1909. року, відчувши в собі остаточно призвання до мистецтва, Нарбут кидає університет і їде в Мінхен, де у школі проф. HOLOCHY студіює протягом одного року малюнок. Із Мінхена він знову вертається до Петербурга й під кермою Н. К. Реріха починає студіювати декоративне малярство, але, не маючи сили зжитися з цим великим артистом і професором, із його деспотичними поглядами, залишає його та переходить під провід найкращого російського артиста-ґрафіка І. Я. Білібіна. Це вже дорешти змінює й вирішає наперед його наступну мистецьку діяльність. Від цього часу Нарбут яскраво виявляє своє обличчя, як першорядного ґрафіка, й залишається ним (і тільки ним) по сам кінець свого життя. Не маючи рівного собі серед сучасників, він заслужив на те, що його прозвали „лицарем ґрафіки без страху й докору".

*

Вперше Нарбут виступає з малюнком герба міста Москви (в видавництві „Общіни св. Євгенії"). Це було 1904. року, коли молодий артист, опісля майстер ґрафічного мистецтва та один із найкращих европейських артистів книги, не скінчив був іще ґімназії. Від 1906. року, з менту переїзду до Петербурга, Нарбут-студент уже виконує багато малюнків для видавництв і особливу увагу звертає на ілюстрації дитячих книжок. У 1911. р. його запрошують співробітником до кращого російського мистецького місячника „Аполлон" та експонентом на виставви товариства „Мир Искусств". 1914. р. він, уже як член згаданого товариства, з великим успіхом бере участь у ляпціґській усесвітній ґрафічній виставі "Bugra". 1917 р. Нарбут, відомий уже артист-ґрафік, переїздить урешті на Україну й до 1920. р., до своєї смерти, віддає себе цілковито на службу рідному мистецтву.

Молода Українська Академія Мистецтв уже 1918. р. оцінює по заслузі енерґію та знання артиста й обірає його ректором. Одночасно з заняттям на на Академії він кермує мистецьким видавництвом, завідує церковним мистецьким майном та бере участь майже в усіх комісіях для справ мистецтва. Але й ця така широка наукова і громадська діяльність всеж не перешкаджає йому виконувати силу малюнків на замовлення Держави та приватних видавництв.

В червні 1920. р., після тримісячної тяжкої недуги (запалення нирок) — смерть забірає в могилу цього кращого громадянина України. Недуга захопила Нарбута в рік нужди та знищення всього, що він здобув своєю міцною волею. Розвиток рідного мистецтва припинився через навали чужинців. Академію морально знищено. Гинула знову щотільки відбудована культура...

Але останні хвилини життя артиста прикрашувала тепла віра в нову, щасливу майбутність Батьківщини: останні дні Нарбута відзначилися заняттям Києва військами У.Н.Р. й коло постелі вміраючого зібралися всі, що повернулися на той час до міста, його друзі та прихильники його таланту.

На сторінках Історії Українського Мистецтва при йменню „Юрій Нарбут" будуть писати великими літерами: „творець української ґрафіки".

(Кінець буде).

ДЖОСЕФ П. РАЙЕН, вибраний досмертним президентом атлянтійського дистрикту юнії корабельних вантажників.

В ГОЛЯНДІЇ РОСТЕ ПІДЗЕМНИЙ РУХ

БЕРН (ОНА). — Швайцарський кореспондент привіз з Німеччини голяндську нелеґальну ґазету, в якій говориться, що там сильно росте й поширюється підземний рух. Сьогодні вже нема ні одного міста і села, деби не було тайних орґанізацій. Існує велике число нелеґальних ґазет, з котрих деякі розходяться в десятках тисяч примірників. Кажуть, що в одному місци німці мали викрити велику тайну друкарню таки біля головної кватири Ґестапо.

Голяндський нарід симпатизує з Обєднаними Державами і постійно слухає новинок з лондонського радія. Люди знають, що держави Осі вже зачинають програвати війну і стараються передавати це німецьким воякам в Голяндії. Німецька поліція страшно люта на те, що тайні голяндські орґанізації підривають в німецьких вояків довіря до Гітлера, але не може нічого вдіяти, бо все робиться зручно і її тільки деколи вдасться викрити тайну друкарню. Видавані німецькою мовою нелеґальні ґазети в Голяндії доводять німецьким воякам, що вони впали жертвою свого фірера і, що Німеччина напевно війну програє.

ЗАХОРОНИ З ДЕРЕВА.—Давніше „кранці" на кораблях (по англійськи „Фендер") для захорони корабля перед ударом з другим кораблем, причалом, тощо, роблено з плетінок, спроваджуваних зо Сходу. Нині в корабельних варстатах в Америці роблять їх зо соснового дерева, тісно звязаного дротяними шнурами.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Івана Франка повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 18. липня, в 2. год. пополудні в галі церковній, 47 Говп Еве. Просимо членів прийти на означений час, бо наперед зазначую, ро як буде так, як минулого місяця, що тільки прибули 3 женщини і один мужчина, то я не буду сидів і дивився по стінах. — За уряд: В. Сметана, предс.; В. Бродський, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 18. липня, в год. 12:30 попол., в церковній гали, 1944 Ірі вул. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки, бо теперішній час не позволяє збирати вкладки по хатах. — аЗ уряд: І. Меґас, предс.; І. Сливка, кас.; П. Хомин, рек. секр.; Д. Дякун, фін. секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 18. липня, в годині 3. пополудні. Піврічні збори відбудуться в суботу, 24. липня, в 7. годині ввечір. Будуть важні справи до полагодження, тому уряд просить членів прийти на збори. — За уряд: Ю. Загвоцький, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

КЛИВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112, буде мати піврічні збори в неділю, 18. липня, зараз по Пл. Божій, в школі парохіяльній. Просимо всіх члениць прийти на ці збори і вислухати звітів з піврічної праці наших урядничок. На цих зборах будуть також головний радний з Клівленд п. Дмитро Шмаґала і орагнізатор У. Н. Союзу п. Дмитро Білецький. Просимо всіх членицьприйти на час, бо будемо мати дуже важні справи до полагодження. — За уряд: Марія Ліска, предс.; Катерина Габрівська, фін. секр.; Параня Ризун, кас.;; Домінійка Романович, рек. секр.,

ОЛИФАНТ, ПА. — Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 18. липня, зараз по відправі, де звичайно. Просимо всіх членів прийти на збори і вислухати піврічний звіт контролі та взяти активну участь в нарадах для добра і розвою нашого братства. — За уряд: Г. Сайкевич, предс.; С. Федірко, кас.; П. Саламаха, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, дає до відома своїм місцевих і позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. липня, в годині 2. пополудні точно, в гали де звичайно. Обовязком є всіх членів бути приявними на зборах, бо є важні справи до вирішення. Уряд і контр. комісія дадуть звіт ра минулих 6 місяців, що кожний член повинен вислухати. Члени, котрі ще не взяли своїх чеків дивіденди, хай прийдуть і візьмуть, щоб секретар не перетримував. — М. Яцула, предс.; П. Паснак, кас.; А. Іванів, секр.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАННЯ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ДІСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО ЧОЛОВІКА, що хоче навчитись бути Селулойд Плестік **Roll Tenders.** Не мусить бути горожанином. Постійна праця. Добра платня. 131-7
THE INSEL COMPANY,
Schuyler & Quincy Ave., Kearney.
Take No. 40 bus from Newark, N. J.

ПОТРІБНО ЧОЛОВІКА ЗА СТОРОЖА. Мусить уміти читати й писати по англійськи. Добра робота. Постійна праця для старшого чоловіка. Мусить мати добрі рекомендації.
THE INSEL COMPANY,
Schuyler & Quincy Ave., Kearney.
Take No. 40 bus from Newark, N. J.

ПОТРІБНО ЛАЙСЕНСОВАНОГО ФАЄРМАНА до Coal Stoker and Oil. Не мусить бути горожанином. Добра платня. Постійна праця.
Take No. 40 bus from Newark, N. J.
THE INSEL COMPANY,
Schuyler & Quincy Ave., Kearney.

ПІДПИРАЙТЕ БИЗНЕСМЕНІВ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ", А ТИМСАМИМ ПІДІПРЕТЕ „СВОБОДУ".

БОЛІНІГ

Раны на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болючі ноги, флебітіс (запалення жил), **напухлі або болючі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими европейськими методами без операції.**

Лікує зґрубіння литок і котиків.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділки і четверги від 1. до 8:30 ввечір, Нема урядових годин у неділі.

Dr. L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ.

ХОЧЕ ВИМІНЯТИ 4-фамілійний дім за льоти в New Market, N. J. Також Фарму за Дім. За повними інформаціями голосіться до канцелярії 137,43
STEPHEN D. SATZEWICH
32 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Tel.: GRamercy 3-0713
За всіми вашими асекураційними потребами, а також фармами і хатами, які хочете продати, чи купити, вдавайтеся до:
STEPHEN D. SATZEWICH

Купуйте Военні Бонди!

Даром пробка зілля МІЛЕРТОН LAXATIVE

Тепер є небувала нагода для всіх, що терплять на недомагання шлунка й випробували коштовні ліки й зела, а не найшли полекші. Тим усім поручаємо спробувати даром Зела Милертон, котрих не запарюється ні вариться, а споживається в натуральній формі. По вжитті прібки переконайтеся, як скуточно ділають в недомаганнях таких, як кваси шлунка, гази, нестравність, запір, брак апетиту, біль голови й інші недомагання, котрі походять зо злого травлення. Щоби переконатися, пишіть по пробку.

Спеціяльна Оферта по знижених цінах.

[ ] $1.00 за 1 коробку Мілертону
[ ] $1.50 за 2 коробки Мілертону
[ ] $2.00 за 3 коробки Мілертону

Питайте за зіллям Мілертон у вашій сусідній аптиці, а як там його не мають, то пишіть до:
J. S. MILLER, Inc., Dept. U.,
P. O. BOX 628, NEWARK, N. J.
Single package not sent C O D. Small postage stamps acceptable. Ці ціни важні лише при замовленні просто з головного офісу.

ПРИЯТЕЛІ

Ми переконалися, що як тільки хтось має з нами до діла, зараз стається одним з наших багатьох приятелів.

Це діється тому, що ми обслугуємо людей уже довгі роки і завсіди стараємося, щоби зеднати собі якнайбільше приятелів серед усіх тих, котрим ми даємо услугу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: BErgen 4-5989 — Phone: BAyonne 3-0540

Навіть Найбільше Хорі не Повонні Тратити Надію.—
Можна Відзискати Здоровля Также без Ліків і Операцій

М. МАРЦЯРЕЛЛА, ІСТ ОРАНДЖ, Н. ДЖ.

Не маю досить слів, щоби виразити подяку д-р Мілерові в Нюарку за виратування життя мойому синові. Хлопчина терпів на жовтачку і через довший час оставав під опікою багатьох докторів, понадто лічився в трьох знаних шпиталях. Був час, що кожного дня мав два або три рази кровотоки і в протязі 5 місяців апліковано йому три рази трансфузію крови. Остаточно віщувано мойому синові найбільше один рік життя. З рекомендації я довідалася про д-ра Мілера.

Вже по першій візиті у д-ра Мілера я завважала у сина значне поліпшення, а в протязі трьо місяців кровотоки зовсім уступили. Природна метода д-ра Мілера, яка не послугується ніякими ліками, зробила це, що в протязі 15 місяців мій тяжко схорілий син прибрав на вазі 25 фунтів і тепер вже є зовсім здоров. Колиб хто мав які сумніви, я все готова дати всі вияснення в цій мною описаній справі.

В завтрішнім оголошенні буде подане письмо Франк Рудольф.

При помочі чуткого інструменту Нюрокалометер можна прослідити і бачити місця невластивого ділання нервової системи — тимсамим устаілюється причину хороби і недомагань людського організму.

Є прямо неможливе проголосити всі письма від моїх бувших пацієнтів, які висказують мені свою вдячність і подяку за успішні результати моеї методи і старанної праці в їхніх недомаганнях. Це в рівній мірі відноситься до різнородних хоріб і недомагань людського організму у всяких формах, проявах і назвах, як: в недомаганнях шлунка і кишок, ревматизму, болів в крижах, в ногах і руках, астми, тяжкого віддиху, колення в грудях і плечах, в ослабленнях зору, слуху і заворотах голови, недокровности і ненормального тисненя крови з наслідками надмірного биття серця і різних змін на шкірі — також у всяких недомаганнях і неправильностях, спеціяльно жінкам властивих. Ці усі дуже численні письма подяки на жадання будуть в офісі дані інтересованим—до особистого перегляду в формі, правно стверджєній.

Dr. JOSEPH MILLER, D.C.Ph.C.
790 BROAD STREET, Corner Market Street, NEWARK, N. J.
Години принять: Кожного дня від 8-ої рано до 8-ої ввечір. В неділі і свята від 9. рано до 12:30 впол.
Телефон: Mitchell 2-0773.

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 попол.; від 6 до 8 ввечір.
В неділі згідно з умовою.

ВСІ ЧАСТИ ДО НАПРАВИ ПЕЧЕЙ вуглевих, газових, нафтових, огрівачів парою й гарячою водою, як також усякі нові печі можете дістати в
STOVE MFRS CORP.,
182-186 Mulberry St., Newark, N. J.

П Р О Д А Ю
ДОМИ, ФАРМИ, РЕСТОРАНИ, САЛУНИ, БУЧЕРНІ, ГРОСЕРНІ
й ріжного рода бизнеси.
Полагоджую нотаріяльні справи.
Продаю ріжного рода асекурацію
PETER BARTKIW
Real Estate & Insurance Broker
Notary Public
309 E. 14. St., New York, N. Y.
Phone AL. 4-8254

$150.00 і вище ЦІЛИЙ ПОХОРОН
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ.
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave,
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-5877

ТАРЗАН, ч. 802. Таємнича стріла.

„Я не боюся", Тарзан сказав спокійно; „бо духи моїх предків убють тебе, поки ти мене скалічиш".

Але Мунджа міг думати тільки про нагороду, яку він мав дістати за вбиття Тарзана.

Його ніж уже блиснув від огнища і гнав до серця Тарзана.

В тій хвилі свиснула повітрям з темноти стріла й поцілила Мунджу.